

TUKY VE VÝŽIVĚ ČLOVĚKA

PAVLÍNA KOSEČKOVÁ

ÚSTAV OCHRANY A PODPORY VEŘEJNÉHO ZDRAVÍ

LF MU 2018

POUŽITÉ ZKRATKY

- **CEP** Celkový energetický příjem
- **DDD** ... Doporučená denní dávka
- **MK** ... Mastné kyseliny
- **TAG** ... Triacylglyceroly, triglyceridy
- **SCT** (Short Chain Triglycerides) ... MK s krátkým řetězcem
- **MCT** (Medium Chain Triglycerides) ... MK se středně dlouhým řetězcem
- **LCT** (Long Chain Triglycerides) ... MK s dlouhým řetězcem
- **SFA** (Saturated Fatty Acids) ... Nasycené MK
- **MUFA** (Mono Unsaturated Fatty Acids) ... Mononenasycené MK (Monoenové MK)
- **PUFA** (Polyunsaturated Fatty Acids) ... Polynenasycené MK (polyenové mk)
- **n-3** ... Omega – 3 mastné kyseliny
- **n-6** ... Omega – 6 mastné kyseliny
- **EPA** ... Eikosapentaenová kyselina
- **DHA** ... Dokosahexaenová kyselina

JAKÝ JE VÝZNAM TUKŮ VE VÝŽIVĚ ?

VÝZNAM TUKŮ VE VÝŽIVĚ

- Zdroj energie
- Esenciální MK
- Vitaminy rozpustné v tucích

Makronutrient	Energetická hodnota	
1 g tuku	9 kcal	38 kJ
1 g sacharidů	4 kcal	17 kJ
1 g bílkovin	4 kcal	17 kJ

VÝZNAM TUKŮ VE VÝŽIVĚ

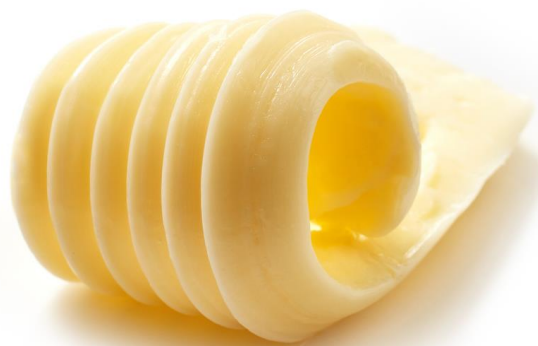
- Zdroj energie
- Esenciální MK
- Vitaminy rozpustné v tucích

Makronutrient	Energetická hodnota	
1 g tuku	9 kcal	38 kJ
1 g sacharidů	4 kcal	17 kJ
1 g bílkovin	4 kcal	17 kJ

VYSOKÁ ENERGETICKÁ
DENZITA

VYSOKÁ ENERGETICKÁ
DENZITA TUKŮ

Máslo 10 g

300 kJ

Jablko 130 g

VÝZNAM TUKŮ VE VÝŽIVĚ

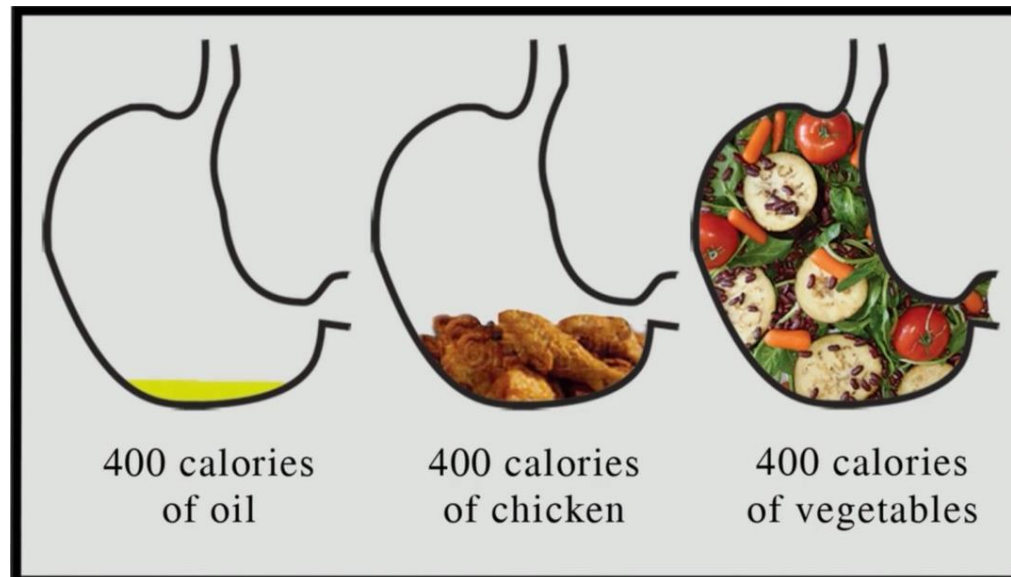
- Zdroj energie
- Esenciální MK
- Vitaminy rozpustné v tucích

- Nositel chuti
- Malá sytící schopnost, ale **delší doba** zasycení

Makronutrient	Energetická hodnota	
1 g tuku	9 kcal	38 kJ
1 g sacharidů	4 kcal	17 kJ
1 g bílkovin	4 kcal	17 kJ

POCIT NASYCENÍ VS. POCIT SYTOSTI

- Malá sytící schopnost, ale **delší doba** zasycení

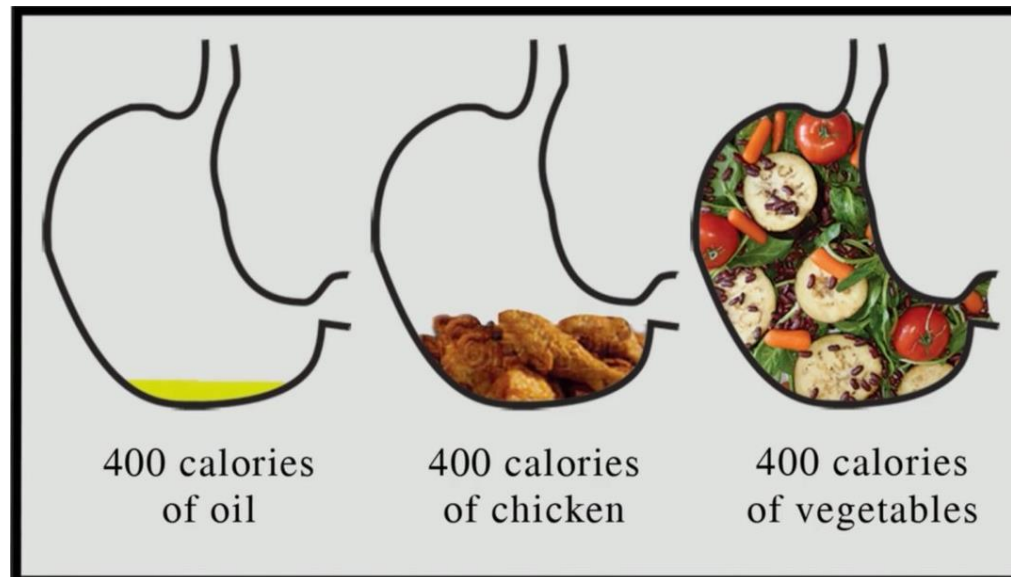

POCIT NASYCENÍ VS. POCIT SYTOSTI

- Malá sytící schopnost, ale **delší doba** zasyčení

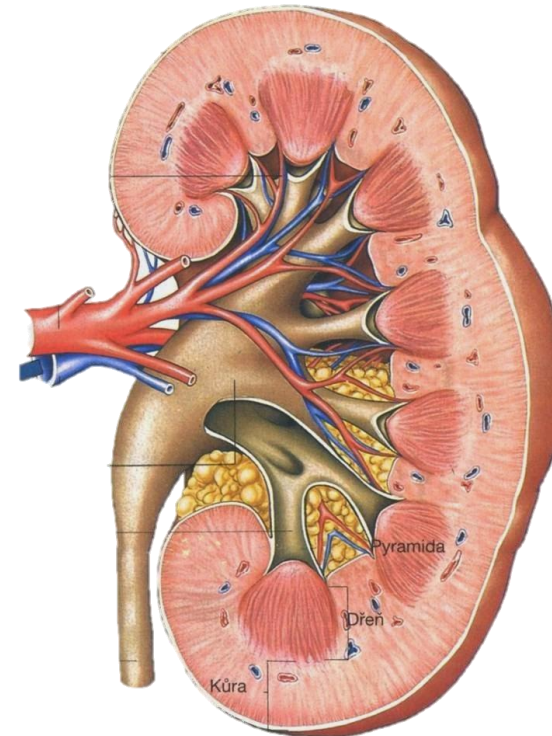

VÝZNAM TUKU PRO LIDSKÉ TĚLO

- **Strukturální funkce** – složka buněčných membrán.
- **Prekursory** biologicky aktivních látek eikosanoidů, žlučových kyselin a některých hormonů.

PODKOŽNÍ TUKOVÁ TKÁŇ

- **Ochranná funkce** vnitřních orgánů
- **Tepelná izolace**
- **Zásoba energie**

Chemický název pro tuky?

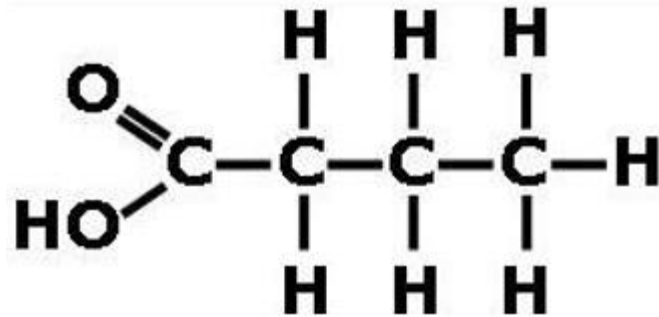
Co jsou to tuky?

CHEMICKÁ KLASIFIKACE TUKŮ?

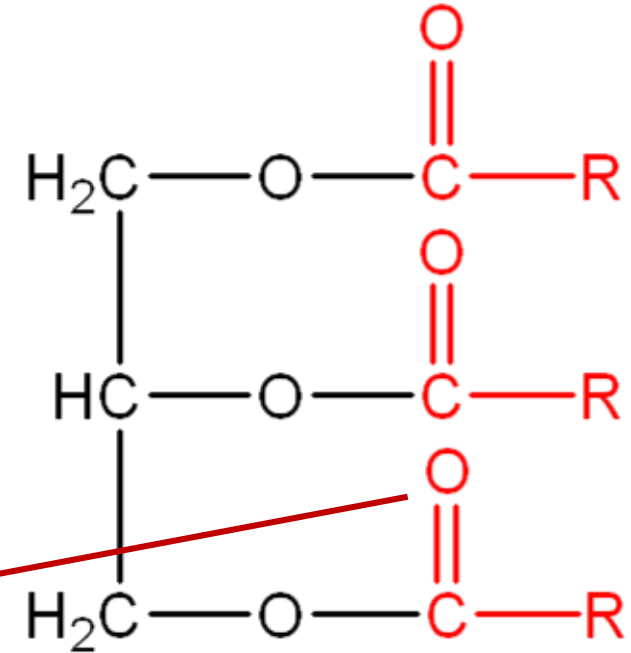
Jaká je základní stavební jednotka tuků?

CHEMICKÁ KLASIFIKACE TUKŮ

- Lipidy (*řec. lipos = tuk*)
- Estery alkoholu a vyšších mastných kyselin.
- Asi 98 % tuků ve stravě a v těle je ve formě TAG.
- Nerozpustné ve vodě.

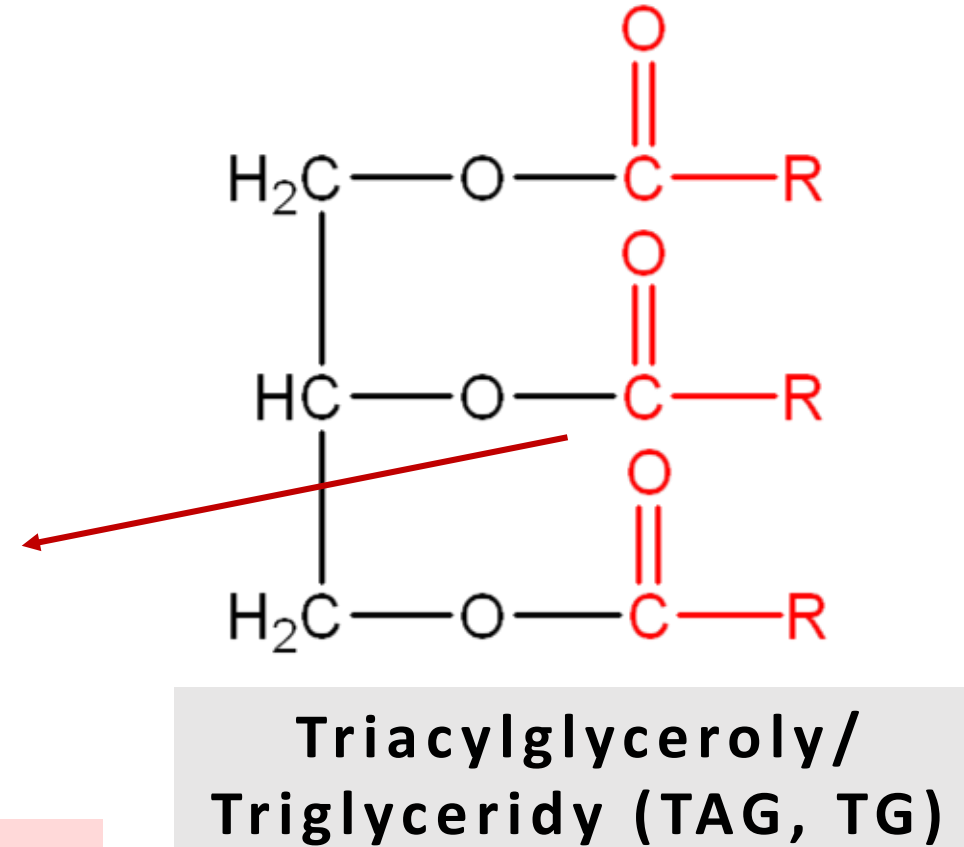
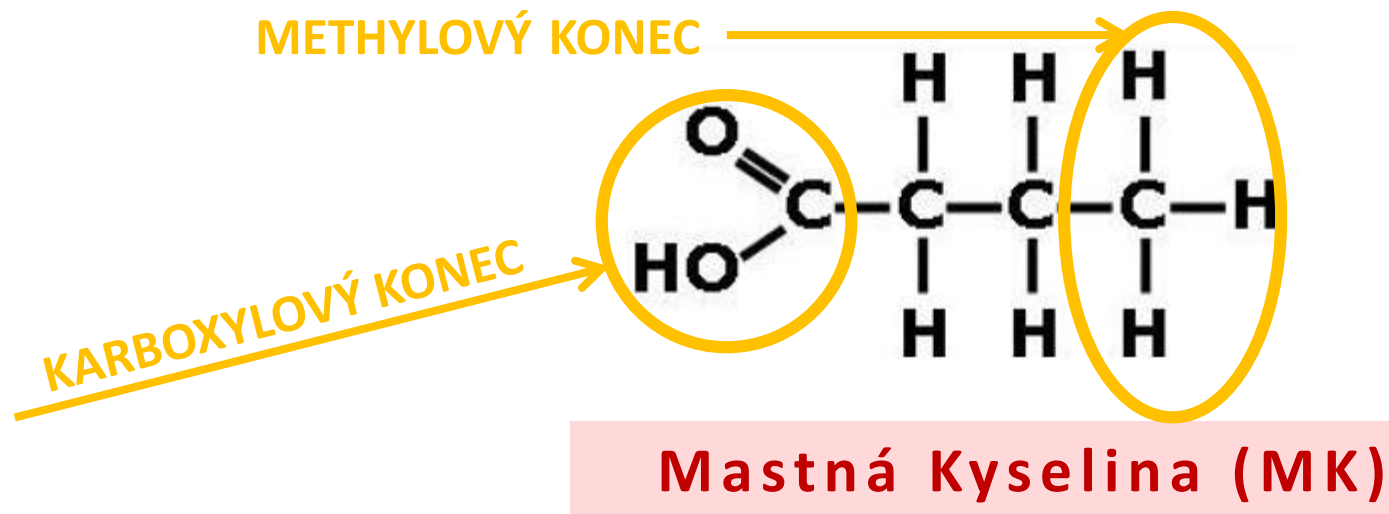
Mastná Kyselina (MK)

**Triacylglyceroly/
Triglyceridy (TAG, TG)**

CHEMICKÁ KLASIFIKACE TUKŮ

- Lipidy (*řec. lipos = tuk*)
- Estery alkoholu a vyšších mastných kyselin.
- Asi 98 % tuků ve stravě a v těle je ve formě TAG.
- Nerozpustné ve vodě.

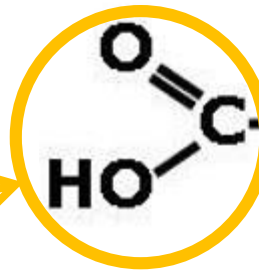

CHEMICKÁ KLASIFIKACE

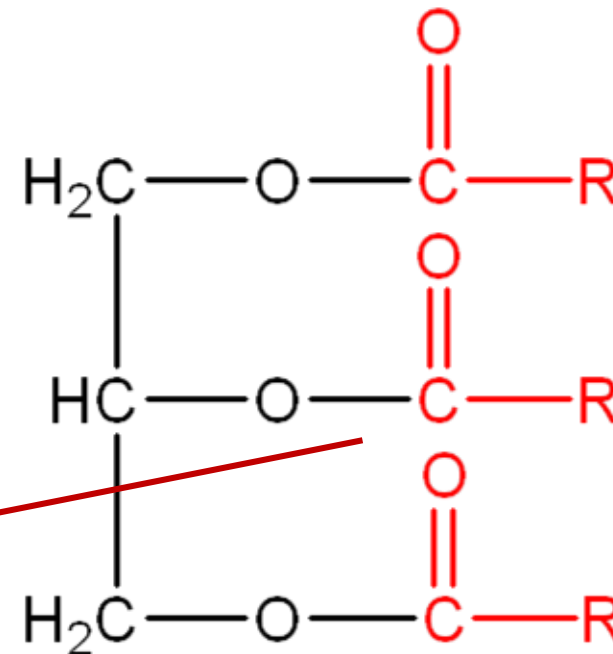
- Lipidy (řec. *lipos* = tuk)
- Estery alkoholu a vyšších karboxylových kyselin
- Asi 98 % tuků ve stravě a v těle
- Nerozpustné ve vodě.

METHYLOVÝ KONEC

KARBOXYLOVÝ KONEC

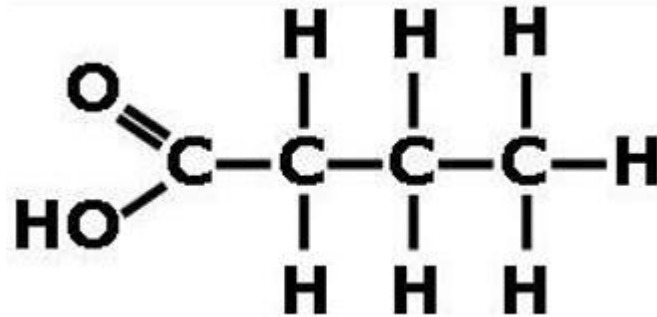
Mastný

Triacylglyceroly/
Triglyceridy (TAG, TG)

DĚLENÍ MK

1. Dělení MK – dle počtu dvojných vazeb → SFA, MUFA, PUFA
2. Dělení MK – dle délky uhlovodíkového řetězce = dle počet uhlíků → SCT, MCT, LCT
3. Dělení nenasycených MK – dle polohy vodíků kolem dvojně vazby → CIS, TRANS

Mastná Kyselina (MK)

1. DĚLENÍ MK – DLE POČTU DVOJNÝCH VAZEB

NASYCENÉ MK

MASTNÁ KYSELINA

Máselná k.

Kapronová k.

Kaprylová k.

Kaprinová k.

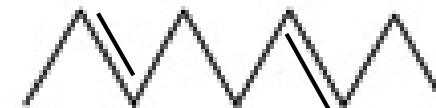
Laurová k.

Myristová k.

Palmitová k.

Stearová k.

NENASYCENÉ MK

MASTNÁ KYSELINA

Palmitoolejová k.

Olejová k.

Elaidová k.

Eruková k.

Linolová k.

α -linolenová k. (ALA)

γ -linolenová k.

Arachidonová k.

Eikosapentaenová k. (EPA)

Dokosaheptaenová k. (DHA)

Nasyčené MK

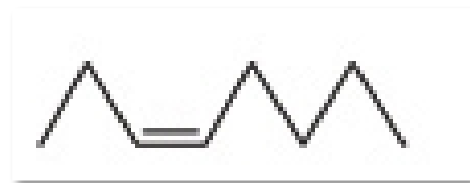

Nenasycené MK

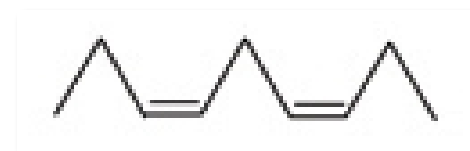
1. DĚLENÍ MK – DLE POČTU DVOJNÝCH VAZEB

NENASYCENÉ MK

MONONENASYCENÉ (MUFA)

POLYNENASYCENÉ (PUFA)

TYP	POČET C	ZNAČENÍ	MASTNÁ KYSELINA
MONOENOVÉ	C16	16:1	Palmitoolejová k.
	C18	18:1	Olejová k.
	C20	20:1	Elaidová k.
	C22	22:1	Eruková k.
DIENOVÉ	C18	18:2	Linolová k.
TRIENOVÉ	C18	18:3	α -linolenová k. (ALA)
	C18	18:3	γ -linolenová k.
TETRAENOVÉ	C20	20:4	Arachidonová k.
PENTAENOVÉ	C20	20:5	Eikosapentaenová k. (EPA)
HEXAENOVÉ	C22	22:6	Dokosahexaenová k. (DHA)

2. DĚLENÍ MK – DLE POČTU UHLÍKŮ

- **SCT** (méně než 6) ... MK s krátkým řetězcem (**S**hort **C**hain **T**riglycerides)
- **MCT** (6 až 12) ... MK se středně dlouhým řetězcem (**M**edium **C**hain **T**riglycerides)
- **LCT** (14 a více) ... MK s dlouhým řetězcem (**L**ong **C**hain **T**riglycerides)

2. DĚLENÍ MK – DLE POČTU UHLÍKŮ

NASYCENÉ MK

DÉLKA ŘETĚZCE	POČET UHLÍKŮ	MASTNÁ KYSELINA	VÝSKYT MK
SCT	C4	Máselná k.	Mléčný tuk (máslo, mléko, mléčné výrobky)
MCT	C6	Kapronová k.	
MCT	C8	Kaprylová k.	
MCT	C10	Kaprinová k.	
MCT	C12	Laurová k.	Kokosový tuk, palmojádrový olej
LCT	C14	Myristová k.	Kokosový tuk, palmojádrový olej
LCT	C16	Palmitová k.	Palmový tuk, kakaový tuk
LCT	C18	Stearová k.	Živočišné tuky, kakaový tuk

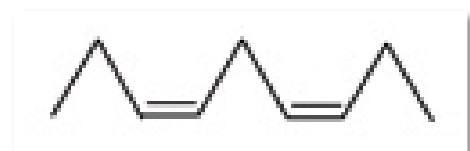
Values are derived from the U.S. Department of Agriculture, Agricultural Research Service. USDA Nutrient Database for Standard Reference, Release 20. Nutrient Data Laboratory Home Page, <http://www.ars.usda.gov/nutrientdata>, accessed on August 26, 2008.

NENASYCENÉ MK

MONO NENASYCENÉ

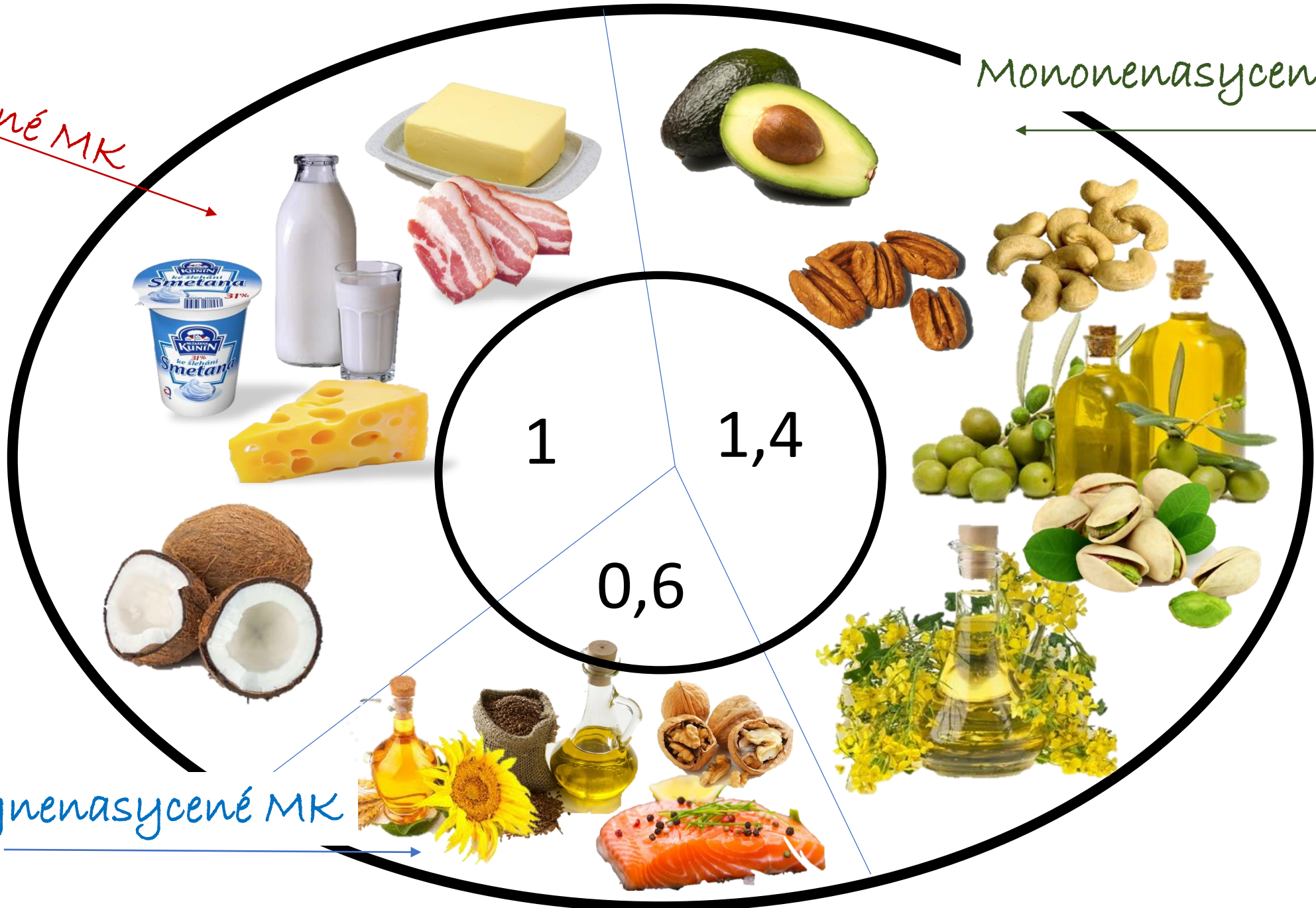
POLY NENASYCENÉ

TYP	POČET C	ZNAČENÍ	MASTNÁ KYSELINA
MONOENOVÉ	C16	16:1	Palmitoolejová k.
	C18	18:1	Olejová k.
	C20	20:1	Elaidová k.
	C22	22:1	Eruková k.
DIENOVÉ	C18	18:2	Linolová k.
TRIENOVÉ	C18	18:3	α - linolenová k. (ALA)
	C18	18:3	γ - linolenová k.
	C20	20:4	Arachidonová k.
	C20	20:5	Eikosapentaenová k. (EPA)
	C22	22:6	Dokosahexaenová k. (DHA)

Nasyčené MK

Mononenasycené MK

Polynenasycené MK

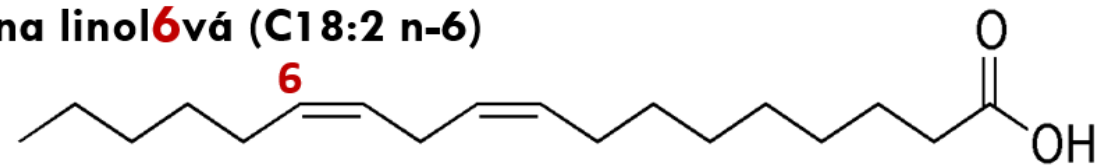
POLYNENASYCENÉ MK

Podle polohy první dvojná vazby od koncové methylové skupiny rozlišujeme MK řady **n-6 (ω-6)** a řady **n-3 (ω-3)**.

- **n-6 (ω-6)** – první dvojná vazba umístěna na šestém uhlíku od metylového konce v řetězci.

- Kyselina linolová
- Kyselina γ-linolenová
- Kyselina arachidonová

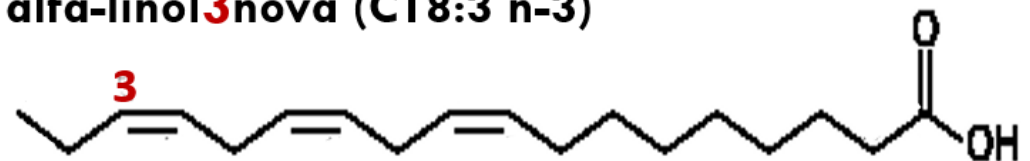
Kyselina linolová (C18:2 n-6)

- **n-3 (ω-3)** – první dvojná vazba umístěna na třetím uhlíku od metylového konce v řetězci.

- Kyselina α-linolenová
- Kyselina eikosapentaenová (EPA)
- Kyselina dokosaheptaenová (DHA)

Kyselina alfa-linolenová (C18:3 n-3)

OMEGA – 6 MK

K. linolová 18:2 n-6
esenciální MK

Desaturace

Elongace

γ-linolenová 18:3 n-6

Desaturace

Elongace

Arachidonová 20:4 n-6

- Prekursory pro **eikosanoidy 2. řady** (PGE2, TXA2, LTB4)

- Účinky:

- PRO-agregační
- PRO-zánětlivé
- Vasokonstrikční

- Největší **hypcholesterolemický** efekt ze všech MK.

- Zdroje ve výživě:

- Ořechy a olejnatá semena
- Rostlinné oleje (slunečnicový olej)
- Margaríny

OMEGA – 3 MK

- Prekursory pro **eikosanoidy 3. řady** (PGE, TA3, LT-B)

- Účinky:

- ANTI-agregační
- ANTI-trombotické
- PROTI-zánětlivé
- Vasodilatační
- Snižují TAG v krvi
- Vývoj nervové soustavy, sítnice, spermií
- Zvyšují pružnost cév

- Zdroje ve výživě:

- Tučné ryby – makrela, losos, treska, sled'
- Rybí tuk, tresčí játra
- Lněný olej, lněná semínka
- Vlašské ořechy
- Řepkový olej
- Margaríny

K. α -linol3nová 18:2 n-3
esenciální MK

Desaturace

Elongace

Eikosapentaenová k. 20:5 n-3 (EPA)

Desaturace

Elongace

Dokosahexaenová k. 22:6 n-3 (DHA)

DHA přispívá k udržení normální činnosti mozku.
DHA přispívá k udržení normálního stavu zraku.

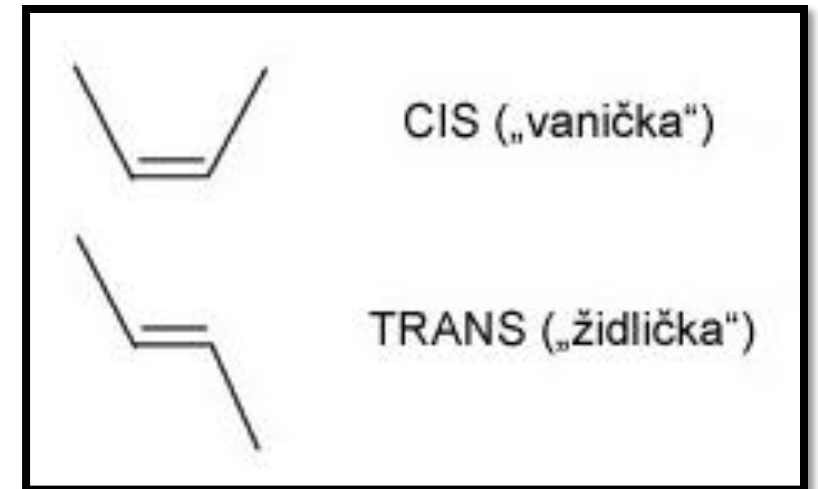
3. ROZDĚLENÍ MK DLE POLOHY VODÍKŮ KOLEM DVOJNÉ VAZBY

- „*Cis*“ nenasycené MK

- Přirozeně přítomné v potravinách

- „*Trans*“ nenasycené MK (TFA)

1. Přeměna MK vlivem bakteriálního působení v bачoru přežvýkavců.
 - Mléčný tuk (máslo)
 - Tuk z hovězího masa (lůj)
2. Průmyslová částečná hydrogenace.
3. Zahřívání olejů v obsahem PUFA na vysokou teplotu.

„TRANS“ NENASYCENÉ MK (TFA)

HYDROGENACE

- Proces, při kterém se převádí nenasycené MK na nasycené (přeměna olejů na pevné tuky).
 - Plně ztužené tuky
 - Částečně ztužené tuky
- Ztužování tuků => výroba margarínů?
- Nyní **interesterifikace**

„TRANS“ NENASYCENÉ MK (TFA)

- Negativní vliv na zdraví:
 - Zvyšují hladinu LDL cholesterolu a TAG; snižují hladinu HDL cholesterolu.
 - Přispívají k dysfunkci cévního endotelu, rozvoj ischemické choroby srdeční.
 - Působí pro zánětlivě.
 - Prohlubují inzulinovou resistenci, nepříznivý vliv na vývoj DM II. typu a obezity.
- Příjem TFA by měl být co nejnižší, neměl by překročit **1 % z CEP** (tedy **2,5 g/den**, cca půl čajové lžičky).
- Zdroje ve výživě:
 - čokoládové náhražky
 - různé polevy a krémy
 - sušenky a jemné trvanlivé pečivo

VLIV MK NA HLADINU CHOLESTEROLU

NASYCENÉ MK

- **SCT** a **MCT**
 - Nemají vliv na krevní lipidy
 - Jsou snadno stravitelné
- **LCT** – mají významný aterogenní a trombogenní potenciál
 - K. palmitová a myristová

NENASYCENÉ MK

- Nahrazením SFA za MUFA → snížení hladiny cholesterolu
- **OMEGA – 6 MK** – snižují hladinu celkového cholesterolu
- **OMEGA – 3 MK** – snižují hladinu TAG
- **TFA** – zvyšují hladinu LDL cholesterolu a TAG; snižují hladinu HDL cholesterolu

TUKY V POTRAVINÁCH ?

TUKY V POTRAVINÁCH

A) VIDITELNÉ

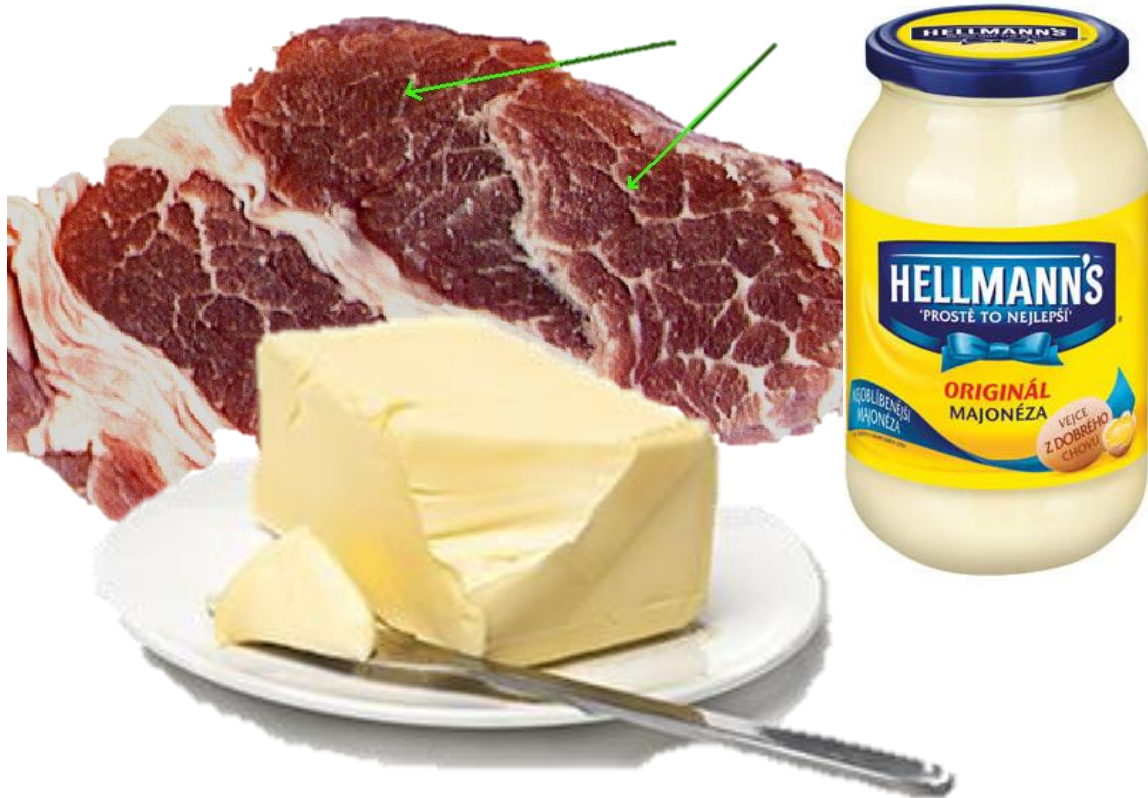

B) SKRYTÉ

TUKY V POTRAVINÁCH

A) VIDITELNÉ

B) SKRYTÉ

PŘÍJEM JEDNOTLIVÝCH MK

Parametr	Hodnota / denně
Příjem tuků	20–35 % CEP
Příjem SFA	Do 10 % CEP
Příjem TRANS*	Do 1 %
SFA:MUFA:PUFA	1 : 1,4 : 0,6
Kyselina linolová**	4 % CEP
Kyselina α -linolenová**	0,5 % CEP
n–6 : n–3	5:1
Příjem EPA a DHA	250 mg

Zdroje:

- Report of an Expert Consultation. Fats and Fatty Acids in Human Nutrition. FAO Food and Nutrition Paper 91. FAO/WHO 2010. Dostupné na <http://foris.fao.org/preview/25553-0ece4cb94ac52f9a25af77ca5cfba7a8c.pdf>.
- * Společnost pro výživu. Výživová doporučení pro obyvatelstvo České republiky 2012. Dostupné na <http://www.vyzivapol.cz/vyzivova-doporuceni-pro-obyvatelstvo-ceske-republiky/>
- **EFSA Panel on Dietetic Products, Nutrition, and Allergies (NDA). Scientific Opinion on Dietary Reference Values for fats, including saturated fatty acids, polyunsaturated fatty acids, monounsaturated fatty acids, trans fatty acids, and cholesterol. EFSA Journal 2010; 8(33): 1461 [107 pp.].

DOPORUČENÝ PŘÍVOD TUKŮ

- **20 – 35 % CEP** dle FAO a WHO
 - Těhotné a kojící ženy, sportovci **30 – 35 %**
- **Nadměrný přívod tuků** je považován za rizikový faktor pro rozvoj nadváhy a obezity.
- Přívod tuků by neměl klesnout **pod 20 % CEP** → nedostatek vitaminů rozpustných v tucích, nedostatek esenciálních MK.

*< než 10 % CEF
(z 60-80 g tuku/den
= asi 20-30g)*

Nasyčené MK

*Kolem 20 % CEF
(z 60-80 g tuku/den
= asi 55 g)*

Nenasycené MK

Nahrazení nasycených tuků nenasycenými tuky ve stravě přispívá k udržení normální hladiny cholesterolu v krvi.

NASYCENÉ MK

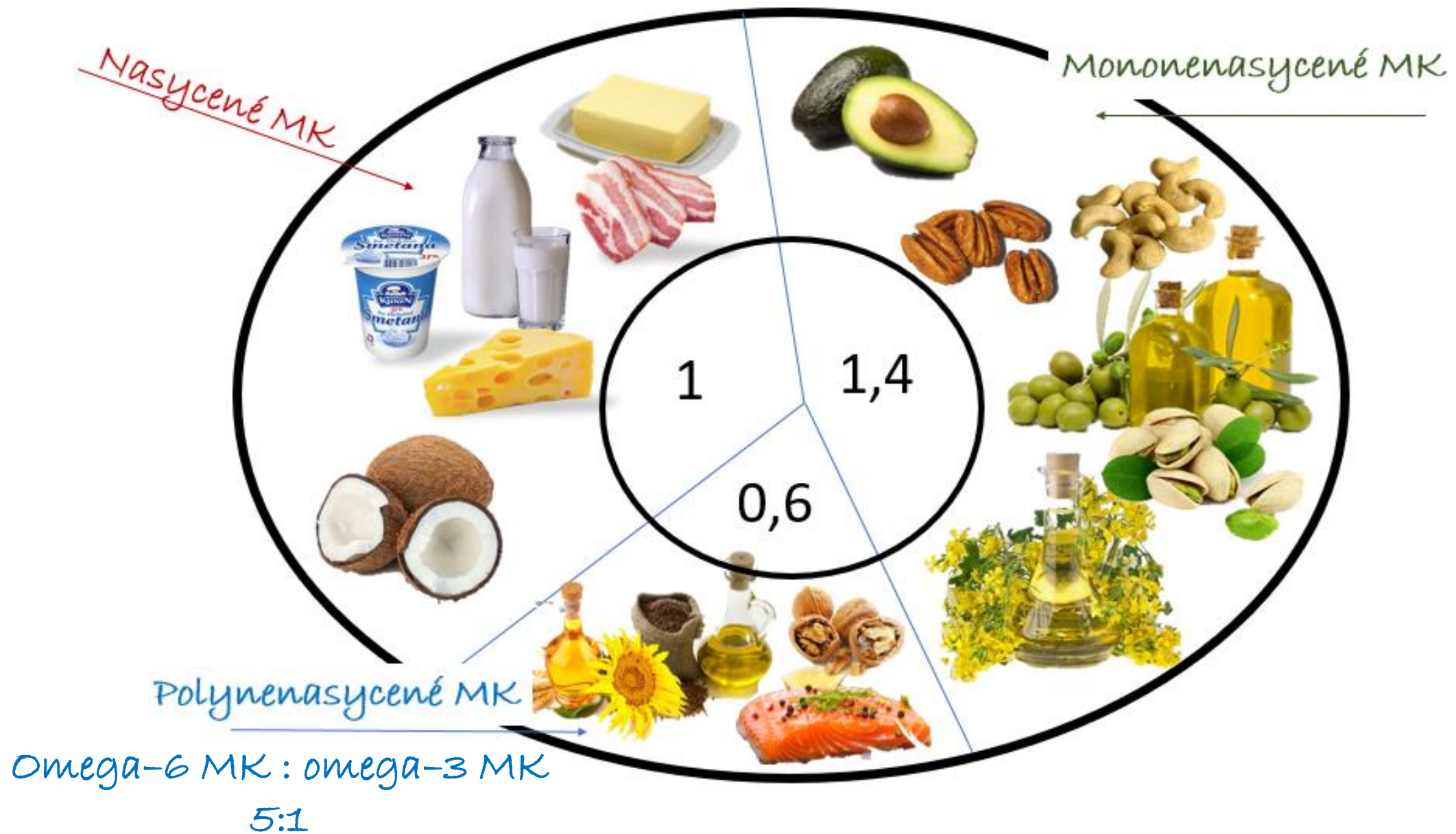
- Denní příjem nasycených tuků by měl být **maximálně 10 % z CEP**, například z 60–80 g tuku/den by měly nasycené MK tvořit **20–30 g** (= 2–3 polévkové lžíce).
- Kolik nasycených MK obsahuje 50g plátek nivy nebo 1 sušenka Mila?

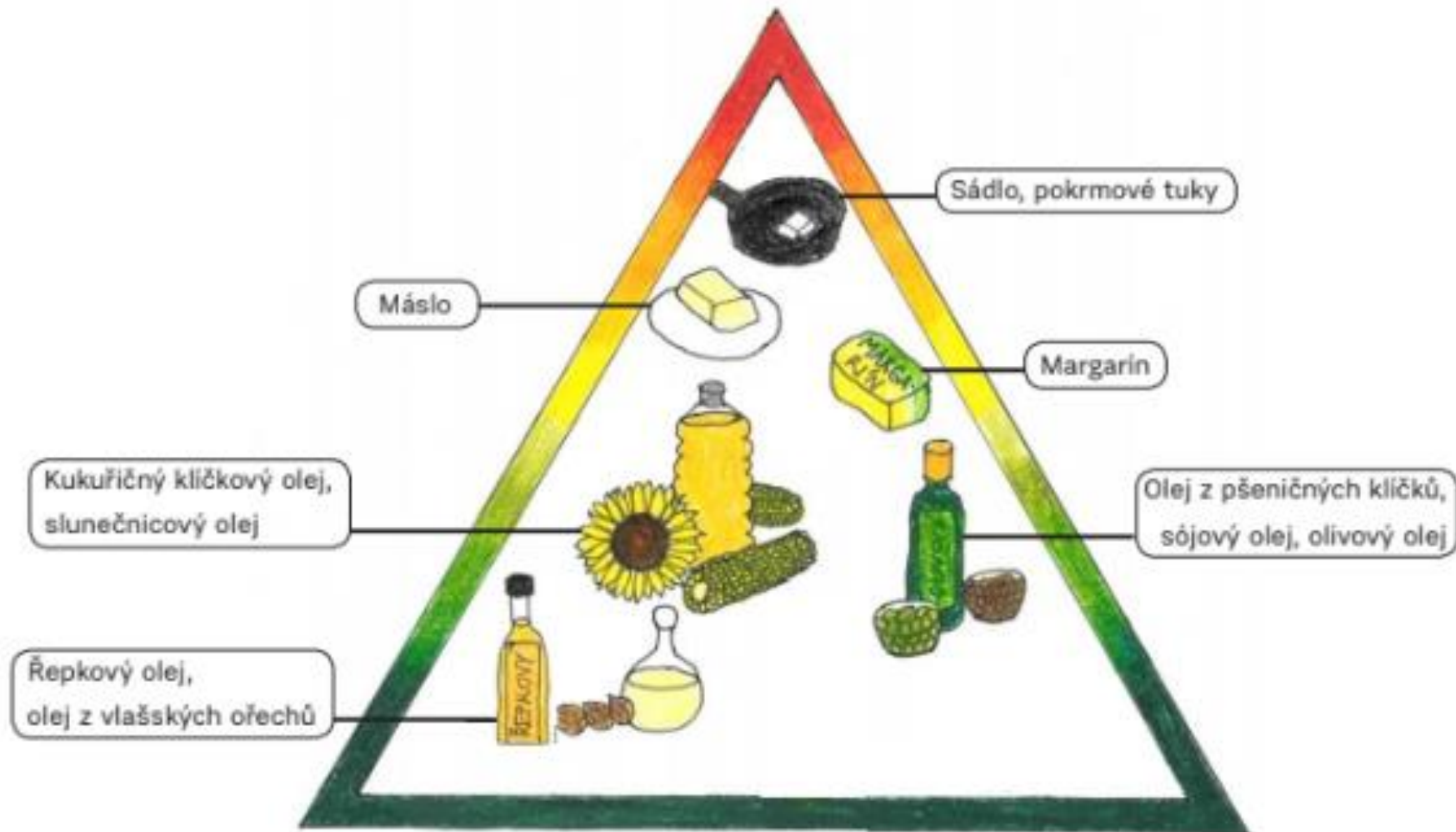
50 g sýru Niva obsahuje
18,5 g nasycených MK

1 sušenka Mila obsahuje
12 g nasycených MK

PYRAMIDA PRO TUKY

PYRAMIDA PRO TUKY (Německá společnost pro výživu DGE)

NOVÁ DOPORUČENÍ WHO

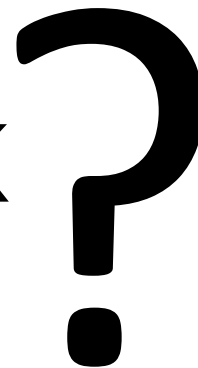
1. Dospělým a dětem, jejichž denní příjem nasycených MK je vyšší než 10 % a trans MK vyšší než 1 % z celkového příjmu energie, se doporučuje tento příjem snížit.
2. Dospělí a děti by měli snížit denní příjem nasycených MK pod 10 % a trans MK pod 1 % z celkového příjmu energie.
3. Polynenasycené MK by měly ve stravě nahrazovat nasycené a trans MK.
4. U dospělých a dětí, jejichž denní příjem nasycených MK je pod 10 % a trans MK pod 1 % z celkového příjmu energie, se nedoporučuje tento příjem zvyšovat.

STUDENÁ KUCHYNĚ?

TEPLÁ KUCHYNĚ?

NA ČEM ZÁVISÍ VOLBA TUKU?

**JAK VYBRAT SPRÁVNÝ TUK
PŘI PŘÍPRAVĚ POKRMŮ**

CO JSOU TO RAFINOVANÉ OLEJE?

BOD ZAKOUŘENÍ

Určuje stabilitu tuku

Teplota rozkladu tuku

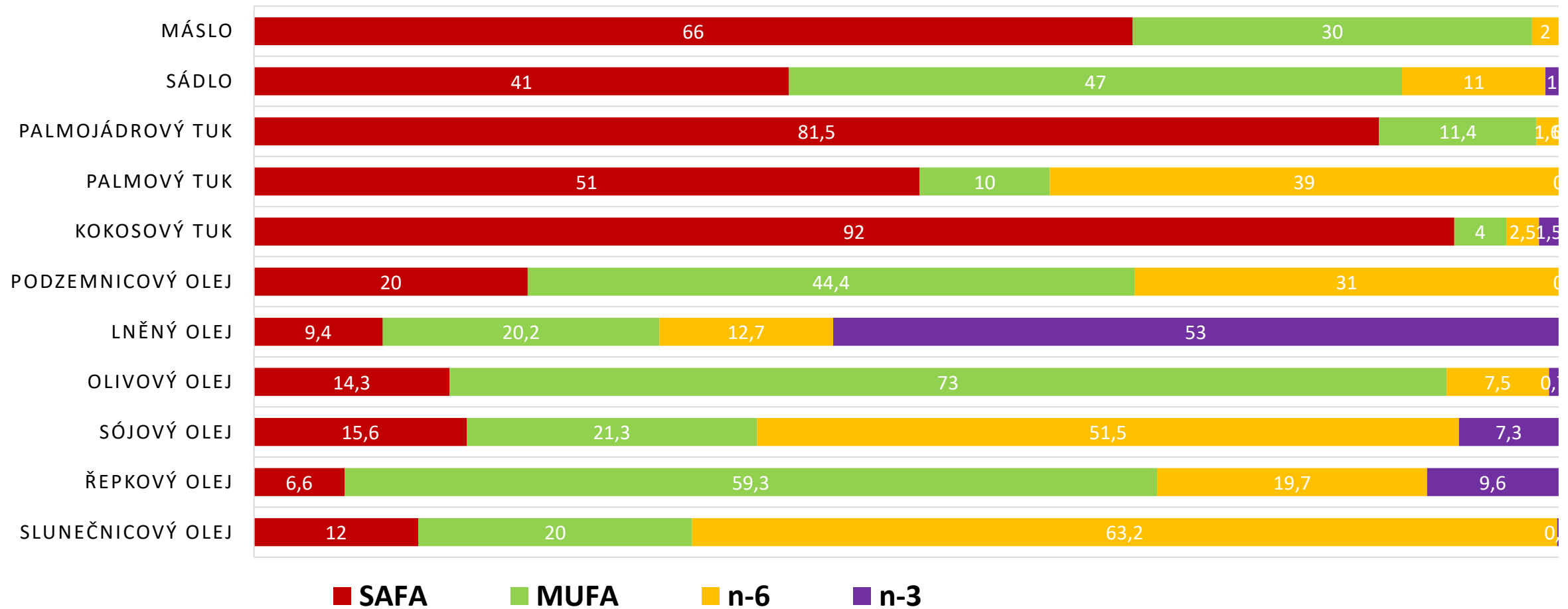
- Překročení bodu zakouření = tuk se začne **přepalovat**, není už vhodný ke konzumaci.
- Oleje s **vysokým** bodem zakouření (přesahující rozmezí **177–190 °C**) – ke smažení.

VLIV TYPU MK NA VLASTNOSTI TUKU

- Pevnost tuku je určena typy mastných kyselin připojených k molekule glycerolu.
 - Nasycené MK
 - Pevné při pokojové teplotě – TUKY
 - Tepelně stabilnější – méně náchylné k oxidaci
 - Nenasycené MK
 - Tekuté při pokojové teplotě – OLEJE
 - PUFA – více náchylné k oxidaci

ZASTOUPENÍ MK V JEDNOTLIVÝCH TUCÍCH

BODY ZAKOUŘENÍ VYBRANÝCH TUKŮ A OLEJŮ

TUK/OLEJ	DOMINANTNÍ TYP MK	BOD ZAKOUŘENÍ
Sádlo	SFA	188°C
Máslo	SFA	121–149°C
Přepuštěné máslo (Ghí)	SFA	190 – 250°C
Kokosový tuk nerafinovaný	SFA	177°C
Kokosový tuk rafinovaný	SFA	232°C
Palmový tuk	SFA	235°C
Řepkový olej	MUFA	190–232°C
Olivový extra panenský	MUFA	190–207°C
Slunečnicový olej	PUFA	110°C

- *Jacqueline B. Marcus (2013). Culinary Nutrition: The Science and Practice of Healthy Cooking. Academic Press. p. 61. ISBN 978-012-391882-6. Table 2-3 Smoke Points of Common Fats and Oils*
- *Charts Bin" <http://chartsbin.com/view/1962>*

PŘÍPRAVA POKRMŮ ZA STUDENA

PŘÍPRAVA POKRMŮ ZA STUDENA

Rostlinné oleje s vysokým obsahem PUFA.
Nízká oxidační stabilita.

TEPELNÁ ÚPRAVA POKRMŮ

TEPELNÁ ÚPRAVA POKRMŮ

Tuky a oleje s převahou MUFA.
Vyšší oxidační stabilita.
TEPELNĚ STABILNÍ TUKY

K NAMAZÁNÍ NA PEČIVO

SCT A MCT

PUFA

MUFA

SCT A MCT

PŘÍKLADY POUŽITÍ ROSTLINNÝCH OLEJŮ

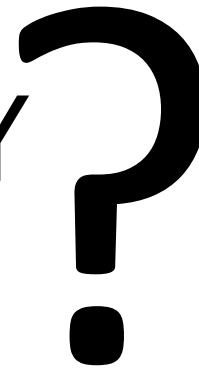
OLEJ	POUŽITÍ V DOMÁCNOSTECH	POUŽITÍ V POTRAVINÁŘSKÉM PR.
Kokosový	Studená kuchyně (nerafinovaný), ke smažení (rafinovaný)	Výroba trvanlivého a jemného pečiva
Palmový	Široce rozšířen v ekonomicky méně vyspělých zemích	Průmyslové pečení, smažení
Olivový	Studená kuchyně (panenský), ke smažení (rafinovaný)	Omezeně do emulgovaných tuků
Lněný	Vzácně používán (studená kuchyně)	Semínka používaná do pečiva
Řepkový	Na vaření, smažení	Dresinky, emulgované tuky
Slunečnicový	Studená kuchyně	Výroba emulgovaných tuků

Zdroj: FOSTER, R., WILLIAMSON, C. S., LUNN, J. Culinary oils and their health effects. Nutrition Bulletin, 2009, č. 1, s.4–47.

JAK UŠETŘIT TUK PŘI
TEPELNÉ ÚTRAVĚ POKRMŮ

ČTETE VÝŽIVOVÉ HODNOTY
NA OBALU POTRAVIN

Celkové množství
obsažených tuků
v potravine

Výživové údaje na	100 g / 100 ml
Energetická hodnota	kJ / kcal
Tuky	g
Z toho nasycené mastné kyseliny	g
Sacharidy	260 g
Z toho cukry	90 g
Vláknina	g
Bílkoviny	g
Sůl	g

Přítomnost **trans nenasycených** MK se dle evropského nařízení na obalech potravin uvádět nesmí. Na jejich přítomnost nás v seznamu složení na etiketách potravin může upozornit název **částečně ztužený tuk**.

KDE SE TVOŘÍ CHOLESTEROL?

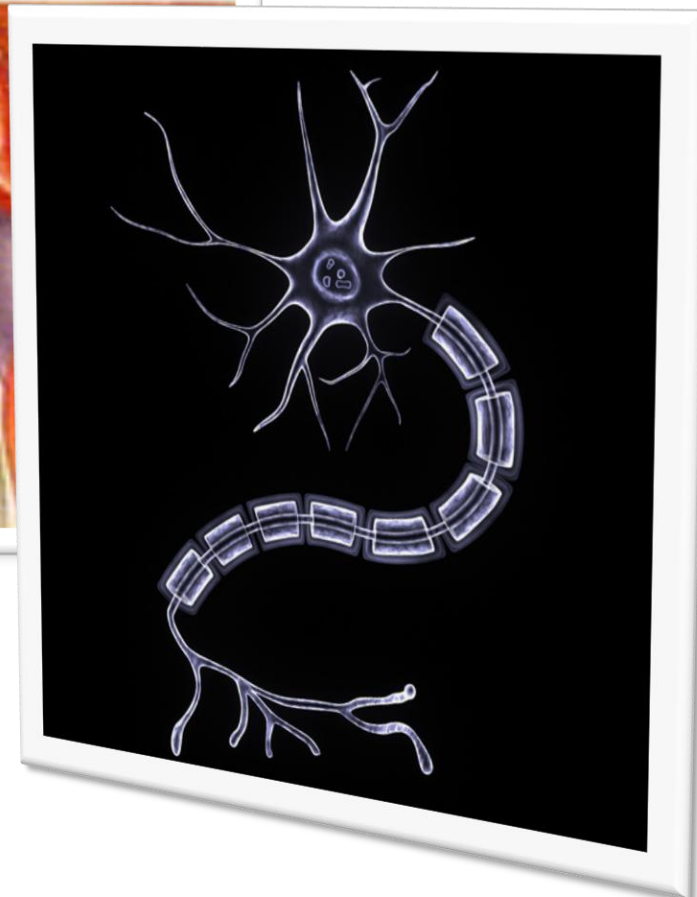
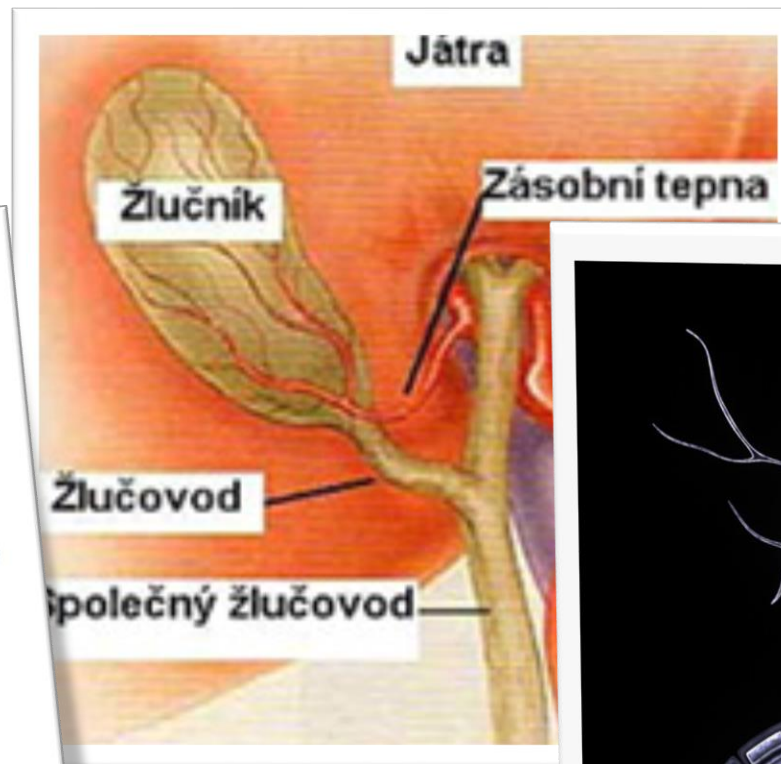
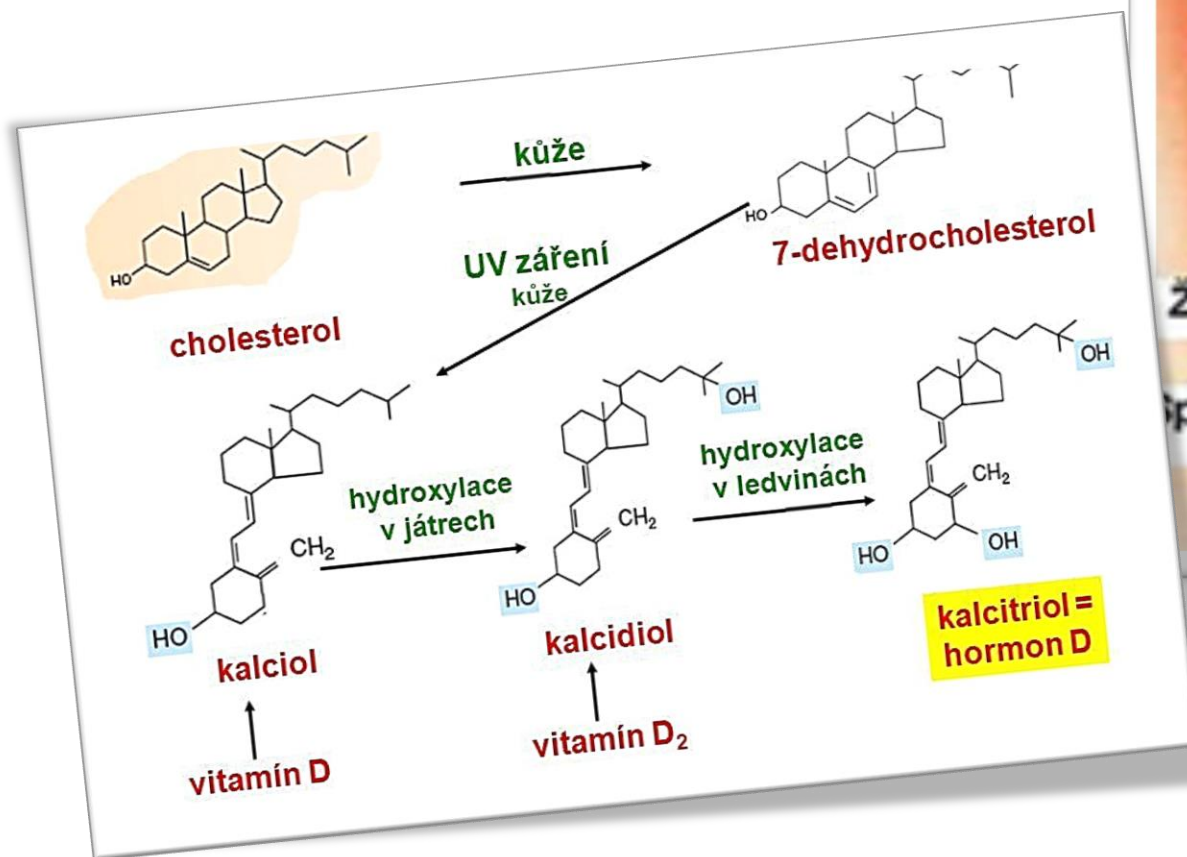
V JAKÝCH POTRAVINÁCH JE OBSAŽENÝ?

CO JE TO CHOLESTEROL?

JAKÝ JE JEHO VLIV NA LIDSKÉ ZDRAVÍ?

CHOLESTEROL

- Látka doprovázející tuky
- Živočišný sterol

CHOLESTEROL

DDD cholesterolu do **300 mg**

- **Endogenní** – většina cholesterolu v organismu
 - Tvorba v játrech (1,5 g/den)
- **Exogenní** – poměrně malý účinek na zvýšení krevní hladiny cholesterolu

Množství cholesterolu přijímaného ze stravy, ovlivňuje jeho jaterní tvorbu.

- Hladinu cholesterolu ovlivňuje množství a skladba přijímaných tuků.

Potravina	Obsah cholesterolu
1 vaječný žloutek	266 mg
Máslo (100 g)	266 mg
Plnotučné mléko (100 ml)	104 mg
Hovězí kýta (100 g)	47 mg

CHOLESTEROL

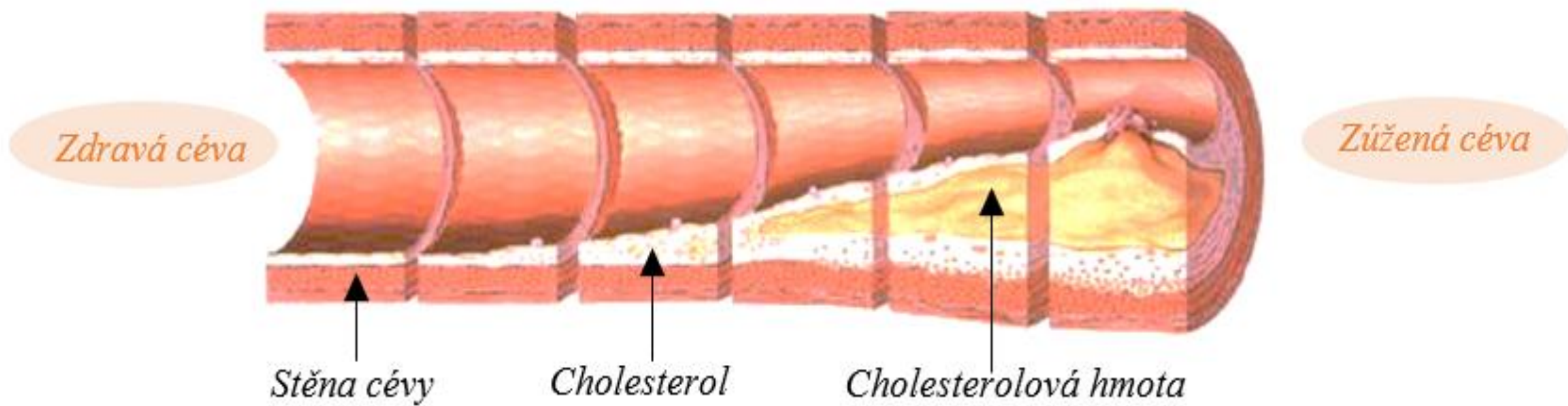
- Výskyt v organismu:
 - Vázaný v buněčných membránách
 - Vázaný na lipoproteiny v krevním řečišti

„Zlý“ cholesterol je přenášený částicemi **LDL** – z jater do periferní tkáně
„Hodný“ cholesterol je přenášený částicemi **HDL** – z periferní tkáně do jater

Celkový cholesterol	< 5,0 mmol/l
LDL cholesterol	< 3,0 mmol/l
HDL cholesterol	>1,0 (muži), > 1,2 mmol/l (ženy)

Česká společnost pro aterosklerózu

Vysoká hladina HDL může snížit riziko vzniku srdečního onemocnění bez ohledu na celkovou hladinu cholesterolu. Naopak, vysoká hladina LDL může zvýšit riziko vzniku srdečního onemocnění, i když je celková hladina cholesterolu nízká.

FYTOSTEROLY

- Rostlinné steroly
- Nejběžnější zástupci:
 - sitosterol, kampesterol, stigmasterol
- Snižují hladinu cholesterolu v krvi (strukturálně podobné cholesterolu)...

...pokud jsou konzumovány v množství okolo **2 g/den**.

- Zdroje:
 - kličkové oleje (pšeničný, kukuřičný)
 - řepkový olej
 - ořechy
 - obohacené roztíratelné rostlinné tuky

DĚKUJI ZA POZORNOST

Pavλίna Kosečková
Ústav ochrany a podpory veřejného zdraví
LF MU 2018